

*Мирослава ДЕМЧИНСЬКА, Ярослава ГАСИНЕЦЬ,
Олена КАРБОВАНЕЦЬ, Наталія КУРУЦ, Олег ДЕМЧИНСЬКИЙ
(Ужгород, Україна)*

ІНВАЗІЇ НОВИХ ФІТОПАТЕННИХ МІКРООРГАНІЗМІВ ЯК ЧИННИК ЗНИЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ

Біологічні інвазії визначені як фундаментальний чинник деградації екосистем та друга за величиною загроза природному біорізноманіттю. Протягом останніх років спостерігається прискорення процесів біологічних інвазій. Передумовами, що сприяють вторгненню чужорідних видів вважають кліматичні зміни, а також низку антропогенних факторів, що забезпечують швидке зростання кількості інвазій [2; 3].

У світовій практиці відомі приклади значних втрат від проникнення на територію країн та поширення небезпечних інвазивних організмів. Іноді неможливо зменшити потік вторгнення через певні обставини, оскільки проникнення шкочинних організмів відбувається внаслідок різних чинників: зростання інтенсивності міжнародної торгівлі та туризму, збільшення перевезень, трансформація природних екосистем, що значно полегшує проникнення та акліматизацію інвазійних організмів [1]. Часто зменшити кількість інвазій досить складно через латентний перебіг інфекційних процесів, особливо якщо це стосується фітопатогенних мікроорганізмів [4].

Нові фітопатогенні організми різними шляхами проникають в природні та агроекосистеми. Якщо інвазивний агент може безсимптомно розповсюджуватися на великій відстані, надзвичайно необхідним є визначення ефективних стратегій регулювання, моніторингу та боротьби із збудниками хвороб. Дослідження прихованих паразитів та перехід на патогенну стадію деяких інвазивних організмів мають важливе значення для запобігання розповсюдження збудника в екосистемах.

У багатьох регіонах світу проблемі інвазій приділяється значна увага. Під егідою ряду міжнародних організацій реалізується низка програм щодо інвазивних видів. Україна – одна з аграрних країн з найкращими умовами для вирощування сільськогосподарських культур. Існує багато можливостей примножити її потенціал. Однак, зростання міжнародної торгівлі сільськогосподарськими товарами пов'язане з ризиком інвазій руйнівних шкочинних видів. Проникнення, акліматизація та розповсюдження цих видів може загрожувати сільськогосподарському виробництву в Україні. Часто наслідки є непередбачуваними, що обумовлює постійну необхідність моніторингу та контролю сільськогосподарської продукції для зниження ризику проникнення нових фітопатогенних організмів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васенко О. Г., Міланіч Г. Ю., Козловська О. В. Оцінка стану проблеми видів – вселенців (чужорідних тварин і рослин) в Україні і світі, рекомендації щодо контролю таких організмів на законодавчому й організаційному рівні. *Збірник УКРНДІЕП*. 2017. С. 74–88. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.
2. Конвенція про охорону біологічного різноманіття. *Верховна Рада України: офіц. веб-портал*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_030.31
3. Bayliss H. R., Wilcox A., Stewart G. B., Randall N. P. Does research information meet the needs of stakeholders? Exploring evidence selection in the global management of invasive species. *Evidence and Policy*. 2012. Vol. 8. P. 37–56.
4. Demchynska M. I., Karbovaneth O. I., Demchynskyy O. V. Risk and possible ways of invasion of new quarantine pathogens in Transcarpathion region. *Proceedings of the International scientific conference «Achievements and prospects of microbiology»*, 10–13 October. Lviv, 2016. P. 23–24.